

POZOR, NOVA BOLEZEN!

PUŠPANOV OŽIG — *Cylindrocladium buxicola*

Gostiteljske rastline: Ta tujerodna gliva okužuje rastline iz rodu *Buxus* in *Sarcococca*. Pušpan je v Sloveniji razširjen predvsem kot okrasna rastlina. Za bolezen so dovzetne vse vrste pušpana in njihove številne sorte, vendar so za okužbo različno občutljive.

Za najbolj občutljivo velja sorta *Buxus sempervirens* Suffruticosa. Okrasne rastline iz rodu *Sarcococca* so v Sloveniji redko zastopane.

Bolezenska znamenja: Na listih se pojavijo temno do svetlo rjave pege, ki se ob napredovanju bolezni zlivajo in nastanejo večje lise. Listje se osipa. Na poganjkih nastajajo temne, skoraj črne lise in proge, poganjki se sušijo. V zelo vlažnem okolju ali po inkubaciji listov pri visoki zračni vlagi je na spodnji strani peg vidna gosta bela prevleka iz micelija glive, s trosonosci in trosi.

Širjenje in razvoj bolezni

Bolezen se v območja, kjer še ni razširjena, vnaša z okuženimi rastlinami. Okužba je lahko latentna, brez opaznih bolezenskih znamenj.

Za okužbo je potrebna omočenost listov (zadostuje že, če je listje mokro 5-7 ur), najbolj ugodna za rast glive pa je temperatura 25° C. V ugodnih razmerah se bolezenska znamenja pokažejo že teden dni po okužbi. Gliva se razširja z vodnimi kapljami s cilindričnimi trosi, ki nastajajo na spodnji strani listov. Možnost pojava bolezni se zelo poveča pri namakanju rastlin s pršenjem. Bolj ogrožene so rastline, ki rastejo v gostem sklopu ali v senci. Trosi se prenašajo tudi z dotiki med oskrbovanjem rastlin, predvsem pri obrezovanju. V odmrlih listih v tleh nastanejo trpežne spore, ki več let omogočajo glivi preživetje brez gostitelja.

Vremenske razmere so v Sloveniji za razvoj in širjenje bolezni ustrezne.

Gospodarska škoda: V proizvodnji sadik pušpana bolezen povzroča izgube in povečanje stroškov zaradi potrebe po preventivni uporabi fungicidov. Pušpan se v okrasnem vrtnarstvu veliko uporablja. Rastline imajo dolgo življenjsko dobo in pogosto imajo starejše rastline, predvsem v obliki striženih mej in skulptur, visoko estetsko vrednost. Okužba z glivo *C. buxicola* zelo poslabša izgled rastlin ali povzroči, da se posušijo. Zatiranje bolezni na rastlinah, ki so že okužene in kažejo bolezenska znamenja, ni dovolj učinkovito.

Ukrepi za preprečevanje širjenja in zatiranje bolezni: Med najuspešnejšimi ukrepi za preprečevanje širjenja bolezni je sajenje zdravih rastlin, kar je težko zagotoviti zaradi možnosti prikritih okužb. Rastline z bolezenskimi znamenji niso primerne za sajenje, saj bolezen hitro napreduje in se širi tudi na rastline v bližini.

Okužene rastline na stalnem rastišču je najbolje odstraniti in uničiti, še zlasti če ogrožajo sosednje še zdrave rastline. Tudi vse odpadlo listje pod grmi je potrebno odstraniti. Na mesto, kjer smo odstranili obolelo rastlino ne sadimo ponovno pušpana, saj povzročitelj bolezni lahko dolgo ostane v tleh. Pri manj občutljivih sortah, ki hitro rastejo, in pri blago okuženih rastlinah na stalnem rastišču poskusimo omejiti širjenje bolezni z izrezovanjem obolelih delov in škropljenjem s fungicidi. Nekateri fungicidi, ki jih uporabljamo na okrasnih rastlinah in imajo dovolj enje za zatiranje drugih glivičnih bolezni, delujejo deloma tudi na glivo *C. buxicola*. Fungicidni pripravki s kombinacijo aktivnih snovi ciprodinil in fludioksonil in z azoksistrobinom so uporabni predvsem za preprečevanje širjenja bolezni na zdrave rastline. Pri škropljenju okuženih rastlin se stanje lahko izboljša, a bolezen največkrat ostane prikrita in se ponovno pojavi, ko z rednimi škropljenji prenehamo.

Pri delu z okuženimi rastlinami upoštevamo higienske ukrepe (razkuževanje orodja in rok, odstranjevanje izrezanih delov). Namakanje pušpana s pršenjem ni primerno, saj ustvarja ugodno klimo za razvoj bolezni, pospešuje prenos trosov med rastlinami in omogoča širjenje bolezni. Na bolezen odpornih sort ni. Nekatere sorte vrste pušpana *B. microphylla* so manj občutljive. Ker se bolezen vnaša v Slovenijo s pomočjo mednarodne trgovine, je za saditev pomembno poiskati zdrave rastline, primerne izvora.

Taksonomska razvrstitev povzročitelja: Fungi; Ascomycota; Hypocreales; Nectriaceae; *Cylindrocladium*: *Cylindrocladium buxicola* Henricot

LABORATORIJSKE DOLOČITVE

Kmetijski inštitut Slovenije
Oddelek za varstvo rastlin
e-pošta: info@kis.si
tel: +386 1 2805 210

FITOSANITARNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

tel: +386 59 152 930 fax: +386 59 152 959
e-pošta: furs.mkgp@gov.si
spletna stran: http://www.furs.si/

NADZOR

IRSKGH—Fitosanitarna inšpekcija
e-pošta: irskgh.mkgp@gov.si